

XÂY CHÙA THU TIỀN “KHỦNG” LÀ KINH DOANH TÀI SẢN QUỐC GIA

(GS-TS. TRẦN NGỌC VƯƠNG)

Hoàng Hương 11:41 | Thứ sáu, 06/09/2019

Liên quan đến những dự án xây chùa khủng trong khu du lịch tâm linh trên những vùng diện tích rộng lớn hàng ngàn héc ta, GS-TS. Trần Ngọc Vương nói “đất đai là xương máu của nhân dân khai phá và bảo vệ, tuyệt đối không thể húng lên thì giao cho ai đó”.

Ông cũng nói, du lịch tâm linh chỉ là một khái niệm “tự sướng”, việc xây chùa lớn mới tinh rồi “thổi” tâm linh vào đó để bán vé thu tiền “khủng” chính là kinh doanh tâm linh, buôn thần bán Phật, kinh doanh tài sản quốc gia, và có thể bằng hoại đời sống tinh thần xã hội.

Quy hoạch tổng thể phát triển du lịch Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn 2030 do Thủ tướng Chính phủ ký năm 2013 đã xác định khu du lịch Bái Đính và khu du lịch Tam Chúc - Ba Sao là hai trong số 46 khu du lịch trọng điểm quốc gia, Giáo sư nghĩ sao về điều này?

Trong quản lý nhà nước phải đảm bảo sự bình đẳng giữa các tôn giáo được Nhà nước thừa nhận và các nhóm tín đồ khác nhau của các tôn giáo khác nhau. Không vì bất kỳ một lý do nào, nhất là vì tín ngưỡng hay tôn giáo, cá nhân những người, lực lượng có thể lực mà làm ảnh hưởng đến nguồn lực xã hội và nhà nước.

Các bậc thầy tu hành của Phật giáo không thừa nhận những khái niệm như phúc địa, ngày lành tháng tốt, bởi với họ không - thời gian nào cũng có ý nghĩa, giá trị bình đẳng. Việc coi những điểm không - thời gian ấy là thiêng, là tốt lành để “xí” đất xây chùa khủng, để quy hoạch “du lịch tâm linh” chỉ là những hư cấu của các chủ thể có ý đồ riêng đối với các khoảng không - thời gian ấy. Nhiều điểm gọi là quy hoạch “du lịch tâm linh”, trên thực tế

không được thực thi trên những vùng mà truyền thống từng coi là linh địa.

Quần thể du lịch tâm linh: Chùa Tam Chúc

Nếu vì lợi ích quốc gia, bảo vệ và gìn giữ tính chất bất khả xâm phạm của lãnh thổ, thì những quy hoạch du lịch tâm linh và cả quy hoạch giúp làm phát triển phong phú đời sống tinh thần xã hội nên được ưu tiên lựa chọn ở những vùng đất đặc biệt như biên giới, hải đảo, vùng sâu vùng xa chứ không phải là những vùng đất thuận lợi cho việc phát triển, tăng trưởng của nền sản xuất xã hội.

Nếu quan niệm rằng quy hoạch có giá trị kinh tế thì đương nhiên những quy hoạch đó phải nằm trong quy hoạch nhà nước và ngay

từ đầu đã thuộc về nhà nước, phải được sự cân nhắc tính toán của nhiều bộ, ban ngành và nằm trong kế hoạch của ngân sách. Nếu đó là những hoạt động nhà nước và nhân dân cùng làm thì với tư cách là người chủ tối cao của đất đai, ít nhất nhà nước phải có tiếng nói nhất định trong những quy hoạch.

Nếu như hoạt động ở quy mô nhà nước không được triển khai đầy đủ trong quy hoạch này thì chắc chắn có những rối loạn, lộn xộn, sự tùy tiện, và thậm chí lũng đoạn, ảnh hưởng rất lớn đến đời sống dân sinh và an toàn an ninh, trật tự xã hội.

Nhưng du lịch tâm linh là một xu hướng đang được nhiều nước khai thác về giá trị kinh tế, thưa giáo sư?

Trong tiếng Việt, “tâm linh” gần tương đương với nghĩa tinh thần, cao cả và huyền bí, nên tâm linh là một khái niệm không thể gắn với du lịch vốn mang nghĩa trải nghiệm cái mới lạ, một trải nghiệm thể chất chứ không phải tinh thần.

Một ngôi chùa không xây trên cơ sở của ngôi chùa cũ, không có gì liên quan đến bối cảnh, không gian, không gắn với lịch sử văn hóa như chùa Bái Đính hay Tam Chúc thì không thể gọi nó là công trình tôn giáo, tâm linh.

Trên thế giới chỉ có khái niệm “du lịch tôn giáo - religious tourism”. Nó bắt nguồn từ những chuyến hành hương từ hàng ngàn năm qua của các tín đồ tôn giáo đến những điểm tôn giáo linh thiêng cổ xưa để cầu nguyện, hành lễ, một hoạt động hoằng pháp của tôn giáo, chứ không ai đến một cơ sở mới tinh để du lịch tôn giáo.

Một ngôi chùa không xây trên cơ sở của ngôi chùa cũ, không có gì liên quan đến bối cảnh, không gian, không gắn với lịch sử văn hóa như chùa Bái Đính hay Tam Chúc thì không thể gọi nó là công trình tôn giáo, tâm linh.

Những công trình này cũng không được xây từ nhu cầu của giới tu hành?

Đúng vậy. Chùa Bái Đính với quy mô như thế có thể đủ chỗ cho hàng ngàn người tu tập, nhưng chùa này hiện chỉ có vài nhà sư ở.

Nó không được xây lên để nhà tu hành tu tập và hoằng dương Phật pháp. Chúng được hình thành một cách phi tự nhiên, không gắn với quá trình tất yếu khách quan nào đó.

“Chiếc áo cà sa không làm nên thầy tu”, những xây dựng hoành tráng này chẳng làm nên được chùa chiền linh thiêng.

Một số người gọi hoạt động kinh doanh du lịch tâm linh ở các khu du lịch là buôn tăng bán Phật, Giáo sư có đồng ý quan điểm này?

Nó chính xác đó là việc kinh doanh tâm linh, buôn thần bán Phật. Người ta tin đạo chứ không tin người theo đạo, nhất là cái vỏ hình thức chỉ mang ý nghĩa tiếp xúc và giao đãi xã hội, chỉ có ý nghĩa danh xưng. Tự đứng trong lĩnh vực này tôi hay nghĩ đến một loại hoạt động xã hội cũng rất tiềm tàng cơ hội để làm kinh doanh là việc khai thác các loại mốt và giới showbiz. Đến một anh chàng hoàn toàn không có khả năng theo chuẩn mực dù là thấp mà cũng trở thành một hiện tượng như chàng ca sĩ Lệ Rơi. Sự a dua của đám đông đi theo nó.

Nhưng câu chuyện liên quan đến đất đai, tài sản quốc gia đến quy hoạch lãnh thổ và những điều tương tự thì không thể nào tặc lười một cách đơn giản như vậy được. Càng không thể nói nó là hiện tượng vô thưởng vô phạt.

Vậy việc kinh doanh tâm linh này sẽ gây hại lớn cho xã hội?

Đương nhiên. Nó tạo ra một quán tính, một thói quen dễ dãi và hời hợt trong ứng xử văn hóa, trong đời sống tinh thần và kiến tạo những giá trị. Đơn giản là những điều không thiêng, chốn không thiêng thì sẽ làm giảm giá hoặc mất thiêng những chốn thiêng khác.

Không nói góc độ tôn giáo mà nói góc độ xã hội, góc độ nhà nước, thì nó là kinh doanh tài sản quốc gia. Trong một ý nghĩa nào đó làm phá hoại đời sống tinh thần xã hội.

Nhưng những khu du lịch này cũng mang lại lợi ích kinh tế cho đất nước, đặc biệt là cho người dân địa phương các vùng này, thưa ông?

Nếu tính trong phạm vi cục bộ thì tổng tài sản xã hội và việc đầu tư vào những công trình xã hội có giá trị và có ý nghĩa đích thực, tạo điều kiện cho nhân dân được hưởng thụ về mặt văn hóa hay về lợi ích kinh tế, thì những công trình kiểu như vậy theo tôi chỉ có ý nghĩa hớt váng, thiếu bền vững và phần bổ ích thật sự sẽ là không nhiều.

Điều quan trọng là những lợi ích của người này, vùng này, nhóm lợi ích này sẽ xâm hại lợi ích của người khác, vùng khác, và nhóm lợi ích khác. Nếu xét ý nghĩa kiến tạo những giá trị xã hội, hoàn toàn có thể phải nghi ngờ về những dự án này.

Cần lưu ý rằng, đất đai, diện tích lãnh thổ là những thứ không dễ thêm được. Nhưng chúng ta lại đang có những quy hoạch du lịch tâm linh chiếm giữ vùng diện tích đất đai quá rộng lớn.

Vậy trách nhiệm của nhà nước trong việc quản lý đất đai như là tài sản quốc gia với các khu du lịch tâm linh này thì sao, thưa ông?

Chuyện giao đất ở các khu “du lịch tâm linh” này có rất nhiều câu hỏi được đặt ra.

Quản lý đất đai trên cả nước là theo vùng lãnh thổ, cấp chính quyền. Người quản lý phải là cấp chính quyền cụ thể. Một khu du lịch tâm linh liên quan đến 2-3 huyện thì có phải là chính quyền phối hợp với nhau giao đất cho doanh nghiệp hay cấp tỉnh quyết định? Nếu dự án liên quan đến vài ba huyện, hay lấn sang vùng lãnh thổ của tỉnh khác thì phải có sự bàn bạc liên tỉnh để quyết định cấp đất. Cuối cùng chủ thể quản lý và sử dụng đất đai phải là chính quyền cụ thể cấp huyện, tỉnh hoặc liên tỉnh (liên tỉnh chưa có cơ chế thì phải nhà nước). Chuyện khai thác, sử dụng, nộp thuế, tỉnh nào, huyện nào sẽ kiểm toán tất cả những thứ đó?

Rồi chuyện thuế sử dụng đất ở các khu “du lịch tâm linh” này ra sao? Từ xưa tới nay các diện tích thuộc sở hữu của tôn giáo đều có tên các thửa đã có từ xưa. Đất tôn giáo vẫn có sổ đỏ nhưng không phải đóng thuế.

Với những chùa như Bái Đính, Tam Chúc, Giáo hội có quyền nhận sở hữu không, đó có phải đất tôn giáo để không phải chịu thuế

không? Muốn được công nhận quyền sở hữu thì Giáo hội phải chứng minh quyền sở hữu của mình từ xưa với mảnh đất đó.

Đất đai là xương máu của nhân dân khai phá và bảo vệ, tuyệt đối không thể húng lên thì giao cho ai đó.

Hoàng Hương thực hiện

Bản gốc: <https://nguoidothi.net.vn/gs-ts-tran-ngoc-vuong-xay-chua-thu-tien-khung-la-kinh-doanh-tai-san-quoc-gia-20258.html>

TVHS tạo bản PDF nhập lưu